

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA XV

Elżbieta Smolewska

WSTĘP. Choroby reumatyczne u dzieci – współczesne problemy diagnostyki i leczenia XVII

Marek Brzosko

Wykaz najważniejszych skrótów zastosowanych w tekście XX

1 **BADANIE
LEKARSKIE**

Edyta Olesińska, Jacek Postępski

1

Wywiad ukierunkowany na choroby reumatyczne, w tym rodzinny 1

Badanie przedmiotowe układu kostno-stawowo-mięśniowego u dzieci 3

2 **BADANIA DODATKOWE W CHOROBAH
REUMATYCZNYCH U DZIECI**

Joanna Lipińska, Małgorzata Sobczyk, Dorota Turowska-Heydel

11

Badania laboratoryjne z uwzględnieniem badań immunologicznych i genetycznych 11

Badania obrazowe w chorobach reumatycznych 20

Badania morfologiczne (biopsja) 26

Badania czynnościowe 30

3 **PUNKCJA STAWU U DZIECKA Z OCENĄ
PŁYNU STAWOWEGO**

Edyta Olesińska, Jacek Postępski

36

GORĄCZKA	42
ZMIANY SKÓRNE I ŚLUZÓWKOWE	48
BÓLE I OBRZĘKI STAWÓW	58
URAZ	58
ZESPOŁY PRZECIĄŻENIOWE	59
SEPTYCZNE ZAPALENIE STAWU	59
BORELIOZA	60
GRUŻLICZE ZAPALENIE STAWÓW	60
REAKTYWNE ZAPALENIE STAWÓW	60
GORĄCZKA REUMATYCZNA	60
CHOROBY REUMATYCZNE	61
NOWOTWORY	61
ZESPÓŁ NADMIERNEJ WIOTKOŚCI STAWÓW	62
BÓLE WZROSTOWE	62
FIBROMIALGIA	62
ZABURZENIA EMOCJONALNE/PSYCHOGENNE BÓLE STAWÓW	62
ZESPÓŁ DZIECKA MALTRETOWANEGO	63
UTYKANIE – MOŻLIWE PRZYCZYNY	73
BÓLE MIĘŚNI	75
BÓLE KOŚCI	81
URAZ	83
ZŁAMANIA PRZECIĄŻENIOWE KOŚCI	83
OSTEOCHONDROZY	83
BIAŁACZKI I CHŁONIAKI	84
NOWOTWORY KOŚCI	84
PRZERZUTY NOWOTWOROWE	84
ZAPALENIE KOŚCI	85
GRUŻLICZE ZAPALENIE KOŚCI	85
PRZEWLEKŁE NAWRACAJĄCE WIELOOGNISKOWE ZAPALENIE KOŚCI I SZPIKU	85
BÓLE WZROSTOWE	86

CHOROBY SPICHRZENIOWE	86
INFEKCJE	86
ZABURZENIA EMOCJONALNE/TŁO PSYCHOGENNE BÓLÓW KOŚCI	86
JATROGENNE ZŁAMANIA W CZASIE TERAPII GLIKOKORTYKOSTEROIDAMI	86
OBJAWY ZE STRONY UKŁADU NERWOWEGO	87
MŁODZIEŃCZE IDIOPATYCZNE ZAPALENIE STAWÓW (MIZS)	91
MŁODZIEŃCZY TOCZEŃ RUMIENIOWATY UKŁADOWY (MTRU)	91
MŁODZIEŃCZE ZAPALENIE SKÓRNO-MIĘŚNIOWE (MZSM)	91
UKŁADOWE ZAPALENIA NACZYŃ	92
MŁODZIEŃCZA TWARDZINA UKŁADOWA (MTU)	93
CHOROBY AUTOZAPALNE	93
SARKOIDOZA	94
ZESPÓŁ ODWRACALNEJ TYLNEJ LEUKOENCEFALOPATII (PRES)	94
OBJAWY ZE STRONY UKŁADU KRĄŻENIA	96
MŁODZIEŃCZE IDIOPATYCZNE ZAPALENIE STAWÓW (MIZS)	99
MŁODZIEŃCZY TOCZEŃ RUMIENIOWATY UKŁADOWY (MTRU)	100
ZESPÓŁ ANTYFOSFOLIPIDOWY (APS)	100
MŁODZIEŃCZE ZAPALENIE SKÓRNO-MIĘŚNIOWE (MZSM)	100
UKŁADOWE ZAPALENIA NACZYŃ	101
MŁODZIEŃCZA TWARDZINA UKŁADOWA (MTU)	102
CHOROBY AUTOZAPALNE	102
SARKOIDOZA	102
OBJAWY ZE STRONY UKŁADU MOCZOWEGO	103
MŁODZIEŃCZE IDIOPATYCZNE ZAPALENIE STAWÓW (MIZS)	107
MŁODZIEŃCZY TOCZEŃ RUMIENIOWATY UKŁADOWY (MTRU)	108
ZESPÓŁ ANTYFOSFOLIPIDOWY (APS)	108
MŁODZIEŃCZE ZAPALENIE SKÓRNO-MIĘŚNIOWE (MZSM)	109
UKŁADOWE ZAPALENIA NACZYŃ	109
MIESZANA CHOROBA TKANKI ŁĄCZNEJ (MCTD)	110
MŁODZIEŃCZA TWARDZINA UKŁADOWA (MTU)	110
CHOROBY AUTOZAPALNE	111
POWIKŁANIA POLEKOWE (NLPZ, METOTREKSAT [MTX], CYKLOFOSFAMID, CYKLOSPORYNA, LEKI ANTY-TNF, INHIBITOR RECEPTORA IL-6)	111

OBJAWY ZE STRONY PRZEWODU POKARMOWEGO	113
MŁODZIEŃCZE IDIOPATYCZNE ZAPALENIE STAWÓW, POSTAĆ UOGÓLNIONA (U-MIZS)	115
MIZS – POSTACIE INNE NIŻ U-MIZS	116
UKŁADOWE CHOROBY TKANKI ŁĄCZNEJ	116
ZAPALENIA NACZYŃ	117
ZAPALENIE STAWÓW W PRZEBIEGU IMMUNOLOGICZNIE UWARUNKOWANYCH ZAPALEŃ JELIT (IZJ)	118
REAKTYWNE ZAPALENIE STAWÓW	118
OBJAWY ZE STRONY NARZĄDU WZROKU	120
LEKI STOSOWANE W REUMATOLOGII O POTENCJALNYM WPŁYWIE NA NARZĄD WZROKU	125

5 CHOROBY REUMATYCZNE O PODŁOŻU ZAPALNYM U DZIECI 127

MŁODZIEŃCZE IDIOPATYCZNE ZAPALENIE STAWÓW	127
<i>Elżbieta Smolewska, Violetta Opoka-Winiarska, Zbigniew Żuber</i>	
ZAPALENIE BŁONY NACZYNIOWEJ W PRZEBIEGU MŁODZIEŃCZEGO IDIOPATYCZNEGO ZAPALENIA STAWÓW	138
<i>Anna Niwald</i>	
MŁODZIEŃCZY TOCZEŃ RUMIENIOWATY UKŁADOWY	149
<i>Elżbieta Smolewska</i>	
MŁODZIEŃCZE ZAPALENIE SKÓRNO-MIĘŚNIOWE	160
<i>Zbigniew Żuber</i>	
ZAPALENIA NACZYŃ	168
<i>Ewa Tuskiewicz-Misztal</i>	
ZAPALENIE ZAJMUJĄCE GŁÓWNIIE DUŻE NACZYNIA	169
Choroba Takayasu	169
ZAPALENIA ZAJMUJĄCE GŁÓWNIIE NACZYNIA ŚREDNIEJ WIELKOŚCI	175
Guzkowe zapalenie tętnic – postać dziecięca	175
Skórna postać guzkowego zapalenia tętnic	179
Choroba Kawasaki	182
ZAPALENIA ZAJMUJĄCE GŁÓWNIIE MAŁE NACZYNIA	190
Ziarniniakowatość z zapaleniem naczyń (dawniej ziarniniak Wegenera)	190
Eozynofilowa ziarniniakowatość z zapaleniem naczyń (dawniej zespół Churga i Strauss)	195
Mikroskopowe zapalenie naczyń	199
Zapalenie naczyń z odkładaniem IgA (dawniej choroba Schönleina-Henocha)	202

Leukocyto-klastyczne zapalenie małych naczyń skóry	207
Pokrzywkowe zapalenie małych naczyń z hipokomplementemią (zapalenie naczyń związane z anty-C1q)	210
INNE ZAPALENIA NACZYŃ	212
Choroba Behçeta	212
Izolowane zapalenie naczyń ośrodkowego układu nerwowego	216
Zespół Cogana	224
TWARDZINA MŁODZIEŃCZA	228
<i>Zbigniew Żuber</i>	
TWARDZINA UKŁADOWA	229
TWARDZINA OGRANICZONA (MIEJSCOWA)	233
MIESZANA CHOROBA TKANKI ŁĄCZNEJ	236
<i>Joanna Lipińska</i>	
SPONDYLOARTROPATIE MŁODZIEŃCZE	243
<i>Edyta Olesińska, Jacek Postępski</i>	
PIERWOTNY I WTÓRNY OBJAW RAYNAUDA	252
<i>Violetta Opoka-Winiarska</i>	

6	ZAPALENIA STAWÓW ZWIĄZANE Z INFEKCJAMI	257
	<i>Krzysztof Orczyk, Agnieszka Zygmunt</i>	

SEPTYCZNE ZAPALENIE STAWÓW	257
GORĄCZKA REUMATYCZNA I POPACIORKOWCOWE ZAPALENIE STAWÓW	261
ZAPALENIE STAWÓW W PRZEBIEGU BORELIOZY	266
GRUŻLICA KOSTNO-STAWOWA	270

7	ZESPÓŁ AKTYWACJI MAKROFAGÓW	274
	<i>Elżbieta Smolewska</i>	

8	NIEZAPALNE BÓLE STAWÓW	279
	<i>Joanna Świdrowska-Jaros, Małgorzata Biernacka-Zielińska</i>	

JAŁOWE MARTWICE KOSTNE	279
JAŁOWA MARTWICA GŁOWY KOŚCI UDOWEJ (CHOROBA LEGGA-CALVÉGO-PERTHESA)	280

JAŁOWA MARTWICA GUZOWATOŚCI KOŚCI PISZCZELOWEJ (CHOROBA OSGOODA-SCHLATTERA)	282
JAŁOWA MARTWICA II KOŚCI ŚRÓDSTOPIA	283
JAŁOWA MARTWICA GUZA PIĘTOWEGO (CHOROBA HAGLUNDA-SEVERA)	283
WADY POSTAWY	284
BÓLE WZROSTOWE	289
ZESPOŁY PRZECIĄŻENIOWE	291
POURAZOWE BÓLE STAWÓW	295
FIBROMIALGIA	298
ZESPÓŁ NADMIERNEJ WIOTKOŚCI STAWÓW	302
WRODZONE ZABURZENIA TKANKI ŁĄCZNEJ	306
ZESPÓŁ MARFANA	309
ZESPÓŁ EHLERSA-DANLOSA	310
WRODZONA ŁAMLIWOŚĆ KOŚCI	310

9

CHOROBY AUTOZAPALNE

Elżbieta Smolewska, Violetta Opoka-Winiarska

312

PRZEWLEKŁE NAWRACAJĄCE WIELOGNISKOWE ZAPALENIE KOŚCI I SZPIKU

312

ZESPOŁY GORĄCZEK NAWROTOWYCH

315

10

CHOROBY UKŁADOWE, W PRZEBIEGU KTÓRYCH MOGĄ WYSTĄPIĆ OBJAWY REUMATYCZNE (MASKI REUMATYCZNE)

Violetta Opoka-Winiarska, Zbigniew Żuber

320

NOWOTWORY

321

CUKRZYCA

323

NIESWOISTE ZAPALENIA JELIT

324

CHOROBY WĄTROBY

326

SARKOIDOZA

327

CHOROBY TARCZYCY

329

NIEDOBORY ODPORNOŚCI

330

REAKCJE ALERGICZNO-TOKSYCZNE

331

11	LEKI STOSOWANE W CHOROBAH REUMATYCZNYCH U DZIECI <i>Agnieszka Korobowicz-Markiewicz</i>	334
	NIESTEROIDOWE LEKI PRZECIWZAPALNE	335
	LEKI MODYFIKUJĄCE PRZEBIEG CHOROBY – LEKI SYNTETYCZNE	343
	LEKI MODYFIKUJĄCE PRZEBIEG CHOROBY – LEKI BIOLOGICZNE	351
	LEKI IMMUNOSUPRESYJNE	355
	IMMUNOGLOBULINY PODAWANE DOŻYLNIE (IVIG)	359
12	SZCZEPIENIA W CHOROBAH REUMATYCZNYCH <i>Violetta Opoka-Winiarska</i>	361
	POSTĘPOWANIE DOTYCZĄCE SZCZEPIEŃ W OKRESIE AKTYWNEJ CHOROBY PRZED PLANOWANYM LECZENIEM IMMUNOSUPRESYJNYM	364
	SZCZEPIENIA U PACJENTA Z AKTYWNAŁ CHOROBAŁ W CZASIE INTENSYWNEGO LECZENIA IMMUNOSUPRESYJNEGO	365
	SZCZEPIENIA U PACJENTA W OKRESIE REMISJI OBJAWÓW W TRAKCIE LECZENIA IMMUNOSUPRESYJNEGO	366
	SZCZEPIENIA U PACJENTA W OKRESIE REMISJI BEZ LEKÓW	367
13	REHABILITACJA W CHOROBAH REUMATYCZNYCH <i>Justyna Roszkiewicz</i>	370
	REHABILITACJA W FAZIE ZAOSTRZENIA CHOROBY	371
	REHABILITACJA W STADIUM REMISJI CHOROBY	376
	AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA PACJENTÓW Z CHOROBAH REUMATYCZNYMI	377
14	PRZEJŚCIE PACJENTA Z CHOROBAŁ REUMATYCZNAŁ POD OPIEKĘ REUMATOLOGA DOROSŁYCH <i>Zbigniew Żuber, Bogdan Batko, Marek Brzosko</i>	379
	WIEK ROZWOJOWY	380
	NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA W OPIECE PRZEJŚCIOWEJ	380
	SKOROWIDZ	383